

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 185/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť MUDr. V. M., K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. V. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/2005 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/2005 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. V. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. MUDr. V. M. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 260,70 € (slovom dvestošesťdesiat eur a sedemdesiat centov), ktoré j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. D. S., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 185/2010-18 z 8. apríla 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. V. M., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/2005.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu 5. mája 2005 domáhala neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy proti P., K. (ďalej len „odporca“).

Vo veci bolo okresným súdom prvýkrát rozhodnuté 22. novembra 2007 rozsudkom č. k. 34 C 2/2005-119. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Co 51/2008-138 zo 14. mája 2009 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Do podania sťažnosti sťažovateľkou ústavnému súdu predmetná vec právoplatne skončená nebola. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd v jej veci koná „pomaly“ v rozpore s ustanoveniami § 6 a § 100 Občianskeho súdneho poriadku, čím dochádza k porušovaniu jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka svoje tvrdenie odôvodnila takto:

„Prvé pojednávanie vo veci sa konalo až dňa 11. 4. 2007, druhé dňa 17. 5 2007 a na treťom pojednávaní dňa 22. 11. 2007 súd návrh sťažovateľky rozsudkom zamietol...

Na odvolanie sťažovateľky odvolací súd... zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pretože sťažovateľka po doručení odvolania nemala trpezlivosť čakať tak dlho na rozhodnutie, podala dňa 10. 7. 09 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní.

Predseda okresného súdu odpoveďou zo dňa 24. 7. 2009 uznal sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú a ospravedlnil sa za prieťahy. Súčasne prisľúbil, predpoklad termínu pojednávania v 4 štvrtroku r. 2009 s tým, že vec bude pravidelne sledovať do jej právoplatného skončenia, ale keďže sťažovateľka sa splnenia sľubu nedočkala v uvedenom termíne a štvrté pojednávanie sa uskutočnilo až dňa 5. 2. 2010, na ktorom ale sa vec sťažovateľky nerozhodla a pojednávanie sa len odročilo na 5. 3. 2010, má za to, že pomalým postupom, v rozpore s ust. § 6, § 100 O. s. p., okresného súdu je porušované jej právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov... ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote..., ak súdne konanie trvá už 5 rok a nie je právoplatne ukončené...

Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že okresný súd nekonal čo najrýchlejšie a ani plynulo od začatia konania 5. 5. 2005, ani po podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu z 22. 11. 2007, ktoré bolo podané dôvodne, lebo okresný súd rozhodol v neprimeranej lehote, navyše nesprávne,

v dôsledku čoho bolo žiaľ až o ďalších 16 mesiacov uvedené uznesenie odvolacím súdom zrušené čím právna neistota, sťažovateľky, ktorá u nej trvá už 5 rok, je značne porušená a okresný súd napriek tomu pojednávanie odročil. Pretože predmetom sporu je otázka zabezpečenia výživy sťažovateľky a jej členov rodiny a teda v spore ide o existenčnú otázku pre sťažovateľku a jej členov rodiny súd by mal konať a rozhodnúť urýchlene...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/05 porušil základné právo MUDr. V. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice I prikazuje konať vo veci vedenej pod sp. zn. 34 C 1/05 bez zbytočných prieťahov a čo najrýchlejšie.

MUDr. V. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.300,- Eur, ktoré je jej povinný Okresný súd Košice II (správne má byť „Košice I“, pozn.) vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice I je povinný vyplatiť MUDr. V. M. 260,70 Eur, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S. ...“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 58/09 zo 17. mája 2010 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu listom z 31. mája 2010.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci uviedol:

„Po právnej stránke veci nie je náročná. Je však náročná po stránke skutkovej. Sťažnosť žalobkyne je čiastočne dôvodná, nakoľko k predĺženiu konania prispela aj viacnásobná zmena v osobe zákonného sudcu.“

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti sťažovateľky.

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„Je pravdou, že sťažovateľka podala ešte dňa 5. 5. 2005 žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy proti žalovanej.

Ďalší obsah vyjadrenia Okresného súdu Košice I... korešponduje s obsahom spisu súdu, preto k priebehu súdneho konania popísaného súdom nemám čo dodať, najmä ak si ústavný súd predmetný súdny spis od súdu vyžiada a ak teda môže súdom tvrdený priebeh konania verifikovať.

Je pravdou aj to, že častá zmena zákonných sudcov prispela podstatnou mierou k predĺženiu konania, čo ale domnievam sa nemôže byť pripísané na ťarchu sťažovateľke, nakoľko takéto zmeny sťažovateľka nemohla ovplyvniť žiadnym svojim úkonom.

Pretože sám súd považuje sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú, navrhujem s prihliadnutím na predmet súdneho sporu... s prihliadnutím na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva a teda s prihliadnutím na celkovú neprimeranú dĺžku súdneho konania, ktoré ani v 6 roku svojho trvania od jeho začatia nie je ukončené konečným rozhodnutím, aby ústavný súd vydal nález v zmysle petitu ústavnej sťažnosti.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky zároveň oznámila, že *„súhlasím s tým aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože zastávam názor, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenia veci“*.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej

prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom okresného súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 140/06).

II.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 34 C 2/2005:

- 5. máj 2005 – sťažovateľka podala žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy,
- 17. máj 2005 – okresný súd uznesením sp. zn. 34 C 2/2005 vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania, a zároveň vyzval aj odporcu, aby sa vyjadril k návrhu sťažovateľky,
- 10. jún 2005 – odporca sa vyjadril k návrhu,
- 27. jún 2005 – sťažovateľka nesúhlasila s rozhodnutím bez pojednávania, zároveň požiadala o bezplatnú právnu pomoc,
- 13. september 2005 – okresný súd vyzval sťažovateľku na predloženie potvrdenia o jej majetkových pomeroch, zároveň žiadal o doplnenie jej pôvodného podania – presné označenie odporcu a petit návrhu,
- 10. október 2005 – sťažovateľka označila odporcu a uviedla, čoho sa v konaní domáha – petit,
- 15. november 2005 – sťažovateľka predložila potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch,
- 16. máj 2006 – okresný súd požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, odbor dopravnej polície Košice (ďalej len „OR PZ“) o oznámenie, či sťažovateľka je vlastníčkou motorového vozidla,
- 8. jún 2006 – OR PZ oznámilo, že sťažovateľka nevlastní žiadne motorové vozidlo,

- 24. júl 2006 – okresný súd urgoval sťažovateľku predložiť potvrdenie o jej majetkových pomeroch,
- 4. august 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľku na zdokladovanie výšky svojho súčasného príjmu a súčasných výdavkov pre účely posúdenia jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu,
- 6. november 2006 – sťažovateľka znovu predložila potvrdenie o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch a doklady o svojich príjmoch a výdavkoch,
- 29. november 2006 – okresný súd zisťoval cez kataster portál vlastnícke práva sťažovateľky k nehnuteľnostiam,
- 30. november 2006 – okresný súd uznesením č. k. 34 C 2/2005-50, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23. decembra 2006, ustanovil sťažovateľke zástupcu z radov advokátov,
- 11. január 2007 – okresný súd uznesením vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na oznámenie, či súhlasí s rozhodnutím o veci bez nariadenia pojednávania,
- 12. marec 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 11. apríl 2007,
- 10. apríl 2007 – sťažovateľka podaním z 2. apríla 2007 požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu neprítomnosti jej právneho zástupcu, ktorý sa pojednávania nemôže zúčastniť zo „závažných“ dôvodov,
- 10. apríl 2007 – právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní nariadenom na 11. apríl 2007 z dôvodu kolízie termínov pojednávania a nemožnosti zabezpečenia substitúcie, preto požiadal o odročenie pojednávania (faxom bolo toto ospravedlnenie doručené 5. apríla 2007),
- 11. apríl 2007 – po vyjadrení právneho zástupcu odporcu bolo pojednávanie odročené na 17. máj 2007,
- 16. apríl 2007 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k veci a predložil písomné doklady týkajúce sa sťažovateľky ako ich zamestnankyne,
- 17. máj 2007 – sťažovateľka sa vyjadrila k veci,
- 17. máj 2007 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania, sťažovateľky a zástupkyne odporcu (riaditeľky) okresný súd odročil pojednávanie na 2. júl 2007 s tým, že okresný súd uložil právnomu zástupcovi sťažovateľky predložiť do 30 dní stanovisko k výpovedi zástupcu odporcu a k podaniu zo 16. apríla 2007,

- 2. júl 2007 – okresný súd pojednával v neprítomnosti zástupkyne odporcu, po vyjadrení sťažovateľky okresný súd pojednávanie odročil na 7. september 2007 s tým, že právny zástupca odporcu predloží mená a adresy navrhnutých svedkov,
- 3. júl 2007 – právny zástupca odporcu oznámil adresu pobytu svedka a druhého svedka navrhol predvolať z adresy odporcu,
- 7. september 2007 – substitút právneho zástupcu sťažovateľky predložil na pojednávaní relevantné listinné dôkazy, na pojednávanie sa nedostavili svedkovia Ing. Z. M. a J. T., účastníci konania predniesli, že k mimosúdnej dohode medzi nimi nedošlo, okresný súd pojednávanie odročil na 1. október 2007 s tým, že opätovne budú volané svedkyne,
- 10. september 2007 – právny zástupca odporcu požiadal o odročenie termínu pojednávania nariadeného na 1. október 2007 z dôvodu kolízie pojednávaní,
- 19. september 2007 – okresný súd predvolával svedkyňu J. T. prostredníctvom Mestskej polície v Košiciach (ďalej len „mestská polícia“),
- 28. september 2007 – zástupkyňa odporcu požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu neprítomnosti ich právneho zástupcu (kolízia pojednávaní),
- 28. september 2007 – svedkyňa Ing. Z. M. ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu jej vedomosti o žiadosti o odročenie pojednávania odporcom,
- 1. október 2007 – na pojednávanie sa nik z účastníkov konania, ich právnych zástupcov ani svedkov nedostavil, okresný súd odročil pojednávanie na 22. november 2007 s tým, že opätovne budú volaní účastníci a svedkovia, zároveň okresný súd predvolával svedkyňu J. T. prostredníctvom mestskej polície,
- 10. október 2007 – mestská polícia oznámila doručenie zásielky – predvolania – svedkyňi J. T. 25. septembra 2007,
- 16. október 2007 – okresnému súdu bola vrátená zásielka adresovaná svedkyňi J. T. s predvolaním na pojednávanie 1. októbra 2007,
- 7. november 2007 – mestská polícia oznámila doručenie zásielky svedkyňi J. T. – predvolanie – 24. októbra 2007,
- 22. november 2007 – po výsluchu svedkyne Ing. M. a svedkyne J. T., a po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania, ako aj samotných účastníkov konania okresný súd vyhlásil rozsudok (č. k. 34 C 2/2005-119), ktorým žalobu zamietol,

- 21. december 2007 – zákonný sudca žiadal predsedníčku občianskoprávneho grémia o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia do 10. januára 2008; žiadosti bolo vyhovené,
- 18. január 2008 – rozsudok okresného súdu (expedovaný 10. januára 2010) bol doručený právnym zástupcom účastníkov konania,
- 5. február 2008 – sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, zároveň „zrušila“ z jej strany zastupovanie ustanoveným advokátom,
- 8. február 2008 – okresný súd doručoval odvolanie sťažovateľky odporcovi na vyjadrenie,
- 18. február 2008 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľky,
- 22. február 2008 – súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky,
- 14. máj 2009 – krajský súd uznesením č. k. 2 Co 51/2008-138 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 1. júl 2009 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 7. júl 2009 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania,
- 13. júl 2009 – právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu, že súhlasí so zrušením uznesenia, ktorým bol ustanovený za právneho zástupcu sťažovateľky, ktorá podaním z 29. januára 2008 prejavila vôľu nebyť zastupovaná JUDr. J. M.,
- 13. júl 2009 – sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní,
- 10. september 2009 – okresný súd vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či navrhuje zrušiť zastupovanie JUDr. J. M., ktorý jej bol okresným súdom ustanovený, a či trvá na svojej žiadosti o ustanovenie advokáta na zastupovanie v tomto konaní,
- 28. september 2009 – sťažovateľka odpovedala na výzvu okresného súdu a navrhla zrušiť jej zastupovanie JUDr. J. M. a oznámila, že trvá na ustanovení nového právneho zástupcu,
- 12. október 2009 – okresný súd uznesením č. k. 34 C 2/2005-148 odvolal sťažovateľke ustanoveného právneho zástupcu JUDr. J. M. a ustanovil sťažovateľke novú právnu zástupkyňu JUDr. B. V.,
- 3. november 2009 – advokátka JUDr. B. V. podala odvolanie proti uzneseniu, ktorým bola ustanovená za právnu zástupkyňu sťažovateľky, a to z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky,

- 24. november 2009 – okresný súd uznesením č. k. 34 C 2/2005-153 odvolal JUDr. B. V. ustanovenú sťažovateľke za právnu zástupkyňu a ustanovil jej za právneho zástupcu JUDr. J. F.,
- 4. január 2010 – okresný súd nariadil pojednávanie na 5. február 2010,
- 5. február 2010 – po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov okresný súd odročil pojednávanie na 5. marec 2010 pre účely zhodnotenia dokazovania,
- 10. február 2010 – právny zástupca odporcu sa vyjadril k veci,
- 25. február 2010 – okresný súd zaslal vyjadrenie právneho zástupcu odporcu právnemu zástupcovi sťažovateľky,
- 3. marec 2010 – právny zástupca odporcu sa znova vyjadril k veci a predložil okresnému súdu ďalšie písomné materiály,
- 5. marec 2010 – okresný súd po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov pojednávanie odročil na 13. apríl 2010 pre účely doplnenia dokazovania.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 2/2005 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je vec, ktorej povaha (spor o existenciu pracovného pomeru, ktorý je zdrojom príjmov sťažovateľky) si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, IV. ÚS 40/05).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde ide o žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru. Žaloby tohto typu a spory týkajúce sa neplatnosti skončenia pracovného pomeru tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatoval, že vec nemožno posúdiť ako právne zložitú.

Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zo 17. mája 2010 nepovažoval vec za „právne náročnú“. Poukazuje však, a to bez bližšej argumentácie, na skutkovú zložitosť veci. Ústavný súd sa s týmto stanoviskom do istej miery stotožňuje, najmä pokiaľ ide o potrebu vykonania výsluchov svedkov a s tým vzniknutými ťažkosťami pri ich predvolávaní na pojednávania. Zo súdneho spisu a jednotlivých úkonov však

vyplýva, že uvedená okolnosť nie je jedinou ani rozhodujúcou príčinou, ktorá by ospravedlňovala doterajšie trvanie konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka po výzve okresného súdu z 13. septembra 2005 upresňovala 10. októbra 2005 svoj pôvodný návrh a 10. apríla 2007 z dôvodu kolízie termínov pojednávania jej právneho zástupcu žiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 11. apríl 2007.

Napriek uvedeným skutočnostiam v danom prípade podiel sťažovateľky na vzniknutých preťahoch podľa názoru ústavného súdu je minimálny a neospravedlňuje neúmerne dlho trvajúce konanie okresného súdu a celkové správanie sťažovateľky nemožno kvalifikovať ako postup, výlučne v dôsledku ktorého došlo k zbytočným preťahom (napr. I. ÚS 31/01).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že aj žiadosť sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu a napokon aj rozhodovanie o zrušení jeho ustanovenia a opakované ustanovovanie iného právneho zástupcu si v konečnom dôsledku vyžiadalo nie zanedbateľnú dobu v rámci trvania samotného konania vo veci. Aj keď sťažovateľka si ako účastníčka konania týmto uplatňovala iba svoje procesné práva v súlade so zákonom, musí v takom prípade rátať s tým, že rozhodovanie o týchto otázkach si nepochybne vyžiada určité časové obdobie, ktoré nemožno bez ďalšieho prirátat' na vrub okresnému súdu. Uvedené skutočnosti teda nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup samotného okresného súdu.

Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu ústavný súd zistil, že okresný súd v posudzovanom konaní nevykonal relevantnú procesnú činnosť v období od 15. novembra

2005 (sťažovateľka predložila okresnému súdu potvrdenie o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch) do 16. mája 2006 (okresný súd pristúpil k zisťovaniu vlastníckych práv sťažovateľky), t. j. 6 mesiacov. Za túto dobu teda nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Za neefektívnu ústavný súd považuje činnosť okresného súdu pri zisťovaní majetkových pomerov sťažovateľky v súvislosti s jej žiadosťou o bezplatnú právnu pomoc. Jednotlivé výzvy a zisťovania na preukázanie pomerov sťažovateľky okresný súd vykonával s neprímeranými a nedôvodnými časovými odstupmi, pritom zo súdneho spisu nevyplývajú žiadne prekážky, pre ktoré by okresný súd tieto výzvy a žiadosti nemohol urobiť naraz. Sťažovateľka o bezplatnú právnu pomoc požiadala 27. júna 2005. Okresný súd jej právneho zástupcu ustanovil až 30. novembra 2006. V tomto období sa okresný súd zaoberal iba zisťovaním jej pomerov.

Postup okresného súdu je poznačený aj jeho nesústredenosťou, keď aj napriek tomu, že sťažovateľka predložila 15. novembra 2005 okresnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, okresný súd predloženie tohto potvrdenia urgoval ešte aj 24. júla 2006, t. j. viac ako 8 mesiacov po jeho doručení.

K dĺžke trvania konania rovnako prispela aj žiadosť zákonného sudcu o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku z 22. novembra 2007, ktorý bol napokon účastníkom konania doručovaný 10. januára 2008.

Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka trvania konania, ktorá predstavuje na okresnom súde viac ako 3 roky a 8 mesiacov, prihliadnuc na povahu konania a jeho dôležitosť pre sťažovateľku, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že dobu konania, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde (od 22. februára 2008 do 1. júla 2009) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol okresný súd ovplyvniť, nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na jeho ťarchu.

V súvislosti s argumentáciou predsedu okresného súdu, že vo veci došlo k viacerým zmenám v osobe zákonného sudcu, ústavný súd len poznamenáva, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Skutočnosť, že okresný súd mal personálne problémy, ktoré nedokázal alebo nemohol riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 300 €, ktoré odôvodnila najmä právnou neistotou, v ktorej sa počas trvania konania

nachádza, ako aj samotnou celkovou dĺžkou trvania konania a významom predmetu sporu pre jej osobu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä s prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku konania a význam predmetu sporu pre sťažovateľku považuje za primerané v sume 1 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila trovy za právne zastúpenie v celkovej sume 260,70 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnému súdu a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume 382,32 €.

Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila nárok na úhradu trov iba v sume 260,70 €, ústavný súd priznal úhradu trov iba v sťažovateľkou uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010